

of e-commerce development in Ukraine in the near future will be: maximum process automation, providing range for customers, quality control, omnichannel model of work, development of marketplaces and logistics, increasing filling centers, information touching the customer where it is convenient and appropriate, increasing the share of sales on foreign marketplaces, promotion through social networks, native advertising and publications in the media, the introduction of new technologies, training.

Key words: e-commerce, e-trade, development trends, online commerce.

Надійшла до редакції 18.05.2022

DOI : 10.33274/2079-4819-2022-76-1-37-45

JEL : B49, L19

УДК 332.145.65

Приймак Н. С.,
д-р екон. наук,
доцент

Донецький національний університет економіки
і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна,
e-mail: priymak@donnuet.edu.ua

Дев'яткова О. В.,
магістр

e-mail: devyatkova_ov@donnuet.edu.ua

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ

UDC: 332.145.65

Pryimak N. S.,
Grand PhD
in Economic sciences,
Associate Professor
Deviatkova O. V.,
Student

Mykhailo Tuhon-Baranovskyi Donetsk National University
of Economics and Trade,
Kryvyi Rih, Ukraine,
e-mail: priymak@donnuet.edu.ua
e-mail: devyatkova_ov@donnuet.edu.ua

ENTERPRISE ECONOMIC SECURITY STRATEGIC MANAGEMENT: THEORETICAL FUNDAMENTALS AND TOOLS

Мета. Метою статті є обґрунтування теоретично-значимого підходу до розуміння сутності стратегічного управління економічною безпекою підприємства та вибору ефективного інструментарію оцінювання його дієвості.

Методика. Для обґрунтування результатів дослідження використано сукупність методів, до яких можна віднести методи теоретичного аналізу та синтезу, узагальнення, динамічного аналізу, індексний метод, графічний метод. Теоретико-методологічна база дослідження містить положення теорії менеджменту, стратегічного управління, стратегічного аналізу, фінансового аналізу.

Результати. У дослідженні виконано ідентифікацію суб'єкту та об'єкту економічної безпеки підприємства, актуалізовано зв'язок управління економічною безпекою із стратегічним менеджментом підприємства реалізацію набір основних функцій останнього. Конкретно під стратегією економічної безпеки підприємства пропонується розуміти комплексну стратегію, яка відноситься до стратегій забезпечуючого типу, покликану під-

© Н. С. Приймак, О. В. Дев'яткова, 2022

тримувати стан довгострокової економічної безпеки як всього підприємства, так і економічної безпеки за локальними складовими (ринкову, техніко-технологічну, кадрову, фінансову тощо). Запропоновано авторське бачення алгоритму розробки стратегії економічної безпеки підприємства. В ході практичного дослідження виконано аналіз рівня економічної безпеки АТ «ПівдГЗК». Для ідентифікації стратегії економічної безпеки комбінату за 2018–2020 роки складено профіль економічної безпеки, розраховано інтегральний коефіцієнт економічної безпеки та за допомогою SPACE-аналізу встановлено, що комбінат реалізує агресивну стратегію економічної безпеки, яка є для нього ефективною та адекватною чинним умовам господарювання. Встановлено, що агресивна стратегія безпеки не потребує змін, тобто, стратегічне управління має орієнтуватися на реалізацію контрольної та профілактичної функцій, які забезпечать превентивний характер стратегічного управління та моніторингу середовища діяльності.

Ключові слова: стратегічне управління, економічна безпека, стратегія економічної безпеки, стратегічне управління економічною безпекою, функції стратегічного менеджменту.

Постановка проблеми. Діяльність сучасних підприємств, які функціонують в умовах глобалізаційних процесів, ускладнення геополітичної та економічної ситуації, загострення конкуренції на традиційних ринках при активному розвитку нетрадиційних ринків, пов'язаних із інноваційними способами виготовлення продукції та послуг все частіше потребує реалізації гнучкої системи менеджменту, здатної протистояти загрозам та небезпекам поліструктурного середовища діяльності. В таких умовах перед підприємствами надзвичайно гостро стоїть питання адекватного оцінювання та підтримки заданого рівня економічної безпеки. Досягнення таких цілей стає можливим тільки в умовах стратегічного управління, орієнтованого на довгострокову діяльність та реалізацію місії підприємства через сучасні механізми управління.

Економічна безпека організації на ринку товарів і послуг, як комплексна системна характеристика сьогодні є надзвичайно актуальною у практичній площині, що пов'язане із дією загальносвітової кризи яка має витоки у суспільній та епідеміологічній ситуаціях, пов'язаних із поширенням вірусу COVID-19 та рядом геополітичних процесів, які супроводжуються закриттям кордонів, припиненням виробничо-господарської діяльності, безробіттям тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Економічна безпека як вище в науковій діяльності не є новим та інноваційним. Про-

те, сучасна наука не дійшла однозначного висновку щодо трактування її сутності (одні науковці вважають, що безпека — це стан, інші, що безпека — ще процес руху, забезпечення) та універсального підходу до вимірювання її рівня. Різні аспекти оцінювання, управління та забезпечення економічної безпеки вивчалися такими сучасними науковцями як В. Л. Дикань, І. В. Воловельська, О. В. Маковоз [2], М. І. Зубок [3], Л. Ю. Вдовиченко, М. В. Волосюк [4], О. О. Сосновська [5], Л. П. Артеменко, Ю. О. Ярова [6], О. М. Ляшенко [7], І. П. Отенко, Г. А. Іващенко, Д. К. Воронков [9] та ін. Такі економічні терміни як «стратегічне управління економічною безпекою» та «стратегія економічної безпеки» — є похідними від категорії «економічна безпека», та їх дослідження перебуває на початкових етапах свої етимології, а тому є актуальним.

Метою статті є обґрунтування теоретично-значимого підходу до розуміння сутності стратегічного управління економічною безпекою підприємства та вибору ефективного інструментарію оцінювання його дієвості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проведений теоретичний аналіз та узагальнення сучасних підходів науковців [1–10] дозволили визначити, що під економічною безпекою підприємства варто розуміти стан його діяльності та розвитку та в першу чергу, стан ресурсного забезпечення, що сприяє попередженню або уникненню внутрішніх і зовнішніх загроз та забезпечує

досягнення конкурентних переваг підприємства, а отже, і його успіх у поточний період та на довгострокову перспективу.

Об'єктом економічної безпеки підприємства є результати діяльності підприємства, стан його ресурсів, потенціалу та ринкові позиції. Суб'єктом економічної безпеки можна вважати систему менеджменту підприємства взагалі та стратегічний менеджмент, як головну складову, яка займається координаційною та діяльністю регулювання, спрямованою на досягнення цілей та реалізацію місії.

Управління економічною безпекою відбувається в ході реалізації основних функцій стратегічного менеджменту (при цьому, важливість та значущість цих функцій залежить від конкретного стану середовища діяльності підприємства, потреб стратегічного менеджменту та цілей власників). Стратегічне управління економічною безпекою підприємства на ринку — це інтегрована у процес загального стратегічного управління підприємства діяльність, частина багатопланового, формально-поведінкового управлінського процесу, який допомагає формулювати та виконувати ефективні стратегії економічної безпеки, що сприяють балансуванню відносин між підприємством та зовнішнім середовищем, а також досягненню встановлених цілей поточної та перспективної діяльності.

Окремо слід відзначити наступні аспекти дослідження та стратегічного управління складовими економічної безпеки:

1. Всі локальні складові безпеки є абсолютно рівнозначними для системи управління, що гарантує відсутність стратегічних несподіванок у певному функціоналі підприємства;

2. Перелік складових економічної безпеки є індивідуальним для кожного окремого підприємства, оскільки він залежить від галузі діяльності, пріоритетів системи менеджменту, конкретних управлінських цілей і потреб, тощо;

3. Кожна система менеджменту приймає індивідуальне рішення стосовно методики оцінювання як економічної безпеки загалом, так і її локальних складових.

Огляд наукової літератури [7–11] дозволив ідентифікувати наявність наступних

проблем щодо розуміння сутності стратегічного управління економічною безпекою:

- відбувається підміна понять «управління економічною безпекою», «стратегічне управління економічних безпекою» та «стратегія економічної безпеки підприємства»;

- стратегічне управління економічною безпекою підприємства ідентифікують із складовими стратегічного набору (управління стратегіями ресурсних складових економічної безпеки);

- присутні підходи, які зводять стратегічне управління економічною безпекою виключно до реалізації певної стратегії безпеки;

- не напрацьовані специфічні інструменти такого управління (використовуються «стандартні» інструменти аналізу).

Стратегічне управління економічною безпекою підприємства в умовах ринку товарів та послуг повинне ґрунтуватися на дієвій системі менеджменту, основу, ядро якої складають компетентні у питаннях оцінювання економічної безпеки спеціалісти, які також розуміються на специфіці бізнесу компанії та володіють сучасним діагностичним інструментарієм виявлення загроз безпеці.

Конкретно під стратегією економічної безпеки підприємства авторами пропонується розуміти комплексну стратегію, яка відноситься до стратегій забезпечуючого типу, покликану підтримувати стан довгострокової економічної безпеки як всього підприємства, так і економічної безпеки за локальними складовими (ринкову, техніко-технологічну, кадрову, фінансову тощо).

Алгоритм розробки стратегії економічної безпеки є інтегрованою у систему стратегічного управління діяльністю, яка передбачає наступні послідовні дії:

1. Постановка завдання системою стратегічного менеджменту щодо досягнення бажаного стану підприємства та бажаного рівня економічної безпеки.

2. Формування команди професіоналів, які будуть здійснювати розробку стратегії економічної безпеки (створюється, як правило, як тимчасова структура).

3. Аналіз сукупності зовнішніх та внутрішніх чинників, які генерують загрози діяльності підприємства у поточному періоді часу та на перспективу.

4. Градація загроз за рівнем наслідків у випадку розвитку негативної ситуації, виділення тих загроз, які потребують першочергового відведення.

5. Прогноз впливу загроз у поточному періоді та на декілька періодів вперед (віддаленість горизонту прогнозування знижує достовірність прогнозних даних — це треба пам'ятати).

6. Оцінка ресурсного потенціалу, який дозволить сформулювати систему заходів (стратегічну програму дій) щодо відведення загроз економічній безпеці підприємства.

7. Визначення методів, технології та інструментарію реалізації стратегії економічної безпеки.

8. Прийняття рішення щодо певної стратегії, її фінансове обґрунтування.

9. Реалізації стратегії економічної безпеки підприємства.

В ході практичного дослідження виконано аналіз рівня економічної безпеки акціонерного товариства «Південний гірничо-збагачувальний комбінат» (далі — АТ «ПівдГЗК»), а також оцінювання із використанням матриці SPACE підходів до стратегічного управління економічної безпеки комбінату.

Для оцінювання інтегрального рівня економічної безпеки АТ «ПівдГЗК», базуючись на оперативній та фінансовій звітності комбінату [12–13], складено профіль економічної безпеки АТ «ПівдГЗК» у 2018–2020 рр. (рис. 1).

Відповідно до даних рис. 1 можна визначити наступні внутрішні чинники, які можна вважати джерелами загроз безпеці комбінату:

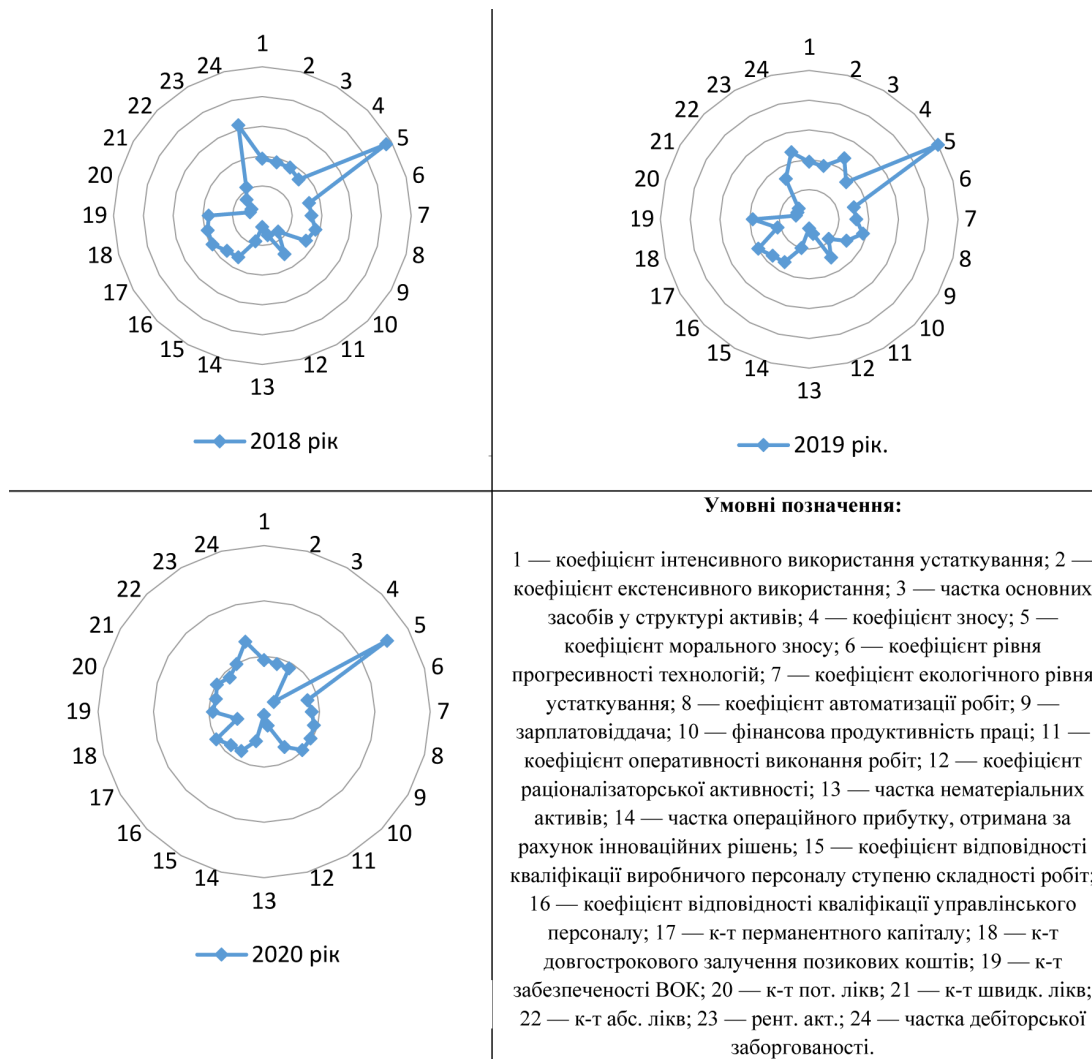

Рис. 1. Профіль економічної безпеки АТ «ПівдГЗК» у 2018–2020 рр.

— у сфері техніко-технологічної складової: значний моральний знос устаткування, зниження екстенсивності та інтенсивності використання обладнання, незадовільний рівень прогресивності та екологічності технологій;

— у сфері інтелектуально-кадрової складової: низький рівень раціоналізаторської активності персоналу, мала частка нематеріальних активів у загальній структурі активів, невідповідність кваліфікації персоналу рівню виконуваних робіт;

— у сфері фінансової складової: значна частка дебіторської заборгованості, відсутність стійкої тенденції збереження ліквідності.

На підставі розрахункових значень векторів окремих складових економічної безпеки комбінату та за визначеної питомої ваги кожної складової (прийнято для техніко-технологічної складової 0,4, для інтелектуально-кадрової — 0,28, для фінансової — 0,32), розраховується інтегральний коефіцієнт економічної безпеки (ІРеб):

$$\text{ІРеб}_{2018} = 1,05 \cdot 0,4 + 0,54 \cdot 0,28 + 0,72 \cdot 0,32 = 0,802$$

$$\text{ІРеб}_{2019} = 1,10 \cdot 0,4 + 0,51 \cdot 0,28 + 0,64 \cdot 0,32 = 0,788$$

$$\text{ІРеб}_{2020} = 0,97 \cdot 0,4 + 0,55 \cdot 0,28 + 0,92 \cdot 0,32 = 0,837$$

Отримані розрахункові значення економічної безпеки АТ «ПівдГЗК» свідчать про позитивну траєкторію змін економічної безпеки у 2018-2020 роках, хоч у 2019 році і помітна тенденція зниження рівня безпеки, але вона була відновлена у 2020 році

Однією із поширених, традиційних, методик оцінки економічної безпеки за АТ «ПівдГЗК» є дослідження змін показника фінансового ризику, рівень якого із економічною безпекою знаходиться у зворотній залежності: чим вище рівень ризику, тим нижче рівень економічної безпеки, та навпаки. Зміна коефіцієнта фінансового ризику, розрахованого за даними звітності комбінату, наведена на у табл. 1.

Таблиця 1

Зміна коефіцієнту фінансового ризику діяльності АТ «ПівдГЗК»

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Δ 2020/2018 рр., +/-
Коефіцієнт фінансового ризику (залежності)	0,693	0,652	0,200	-0,493

З наведених даних видно, що коефіцієнт фінансового ризику до 2020 року знижувався, та досяг значення 0,20, яке є меншим від нормативу — 1. У досліджуваному періоді значення фінансового ризику знижується, що є позитивною тенденцією та вказує на зменшення залежності комбінату від зовнішніх джерел фінансування, а отже, рівень економічної безпеки комбінату у 2018-2020 роках покращується за даним критерієм.

Комплексна оцінка рівня економічної безпеки АТ «ПівдГЗК» передбачає додаткове застосування методики, що включає розрахунок системи загальноприйнятих у світовій практиці коефіцієнтів та називається дискримінантним аналізом. Отримані результати розрахунку зведено до табл. 2.

Отже, як видно, зміна усіх показників, що комплексно оцінюють рівень економічної безпеки, є ідентичною (поступовий при-

Таблиця 2

Результати комплексної оцінки рівня економічної безпеки АТ «ПівдГЗК» у 2018–2020 роках за різними моделями

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Еталонне значення
1. Коефіцієнт Бівера	1,440	1,635	3,192	0,2
2. Модель Альтмана	6,957	7,298	8,546	3
3. Модель Спрінгейта	5,087	5,290	7,119	0,862
4. Універсальна дискримінантна функція	9,65	10,52	12,94	2

ріст рівня економічної безпеки у 2018-2019 роках та значний приріст у 2020 році). Загалом зміна критеріїв економічної безпеки підприємства дає змогу стверджувати про необхідність впровадження на комбінаті заходів підтримуючого характеру для забезпечення високого рівня економічної безпеки у довгостроковій перспективі.

На останньому етапі оцінювання економічної безпеки комбінату варто ідентифікувати стратегію економічної безпеки АТ «ПівдГЗК». Для виконання даного завдання буде використано методику, запропоновану Л.О. Птащенко [14, с. 74-75] та розвинуту О.І. Вівчар [15] із використанням SPACE-аналізу.

«SPACE (простір) = Strategic Position and Action Evaluation (стратегічна оцінка положень і дій), який являє собою комплексний метод, призначений для аналізу позиції на ринку і вибору оптимальної стратегії для підприємства» [15].

Ідентифікація стратегії економічної безпеки комбінату методом SPACE наведена на рис. 2, а розрахунок координат:

$$x = 8,5 - 5,75 = 2,75;$$

$$y = 7,5 - 7 = 0,5$$

З отриманих результатів побудови SPACE-матриці визначено, що комбінат реалізує агресивну стратегію. Цей стан обумовлений привабливістю гірничо-збагачувальної галузі; прагненням інвестувати власні

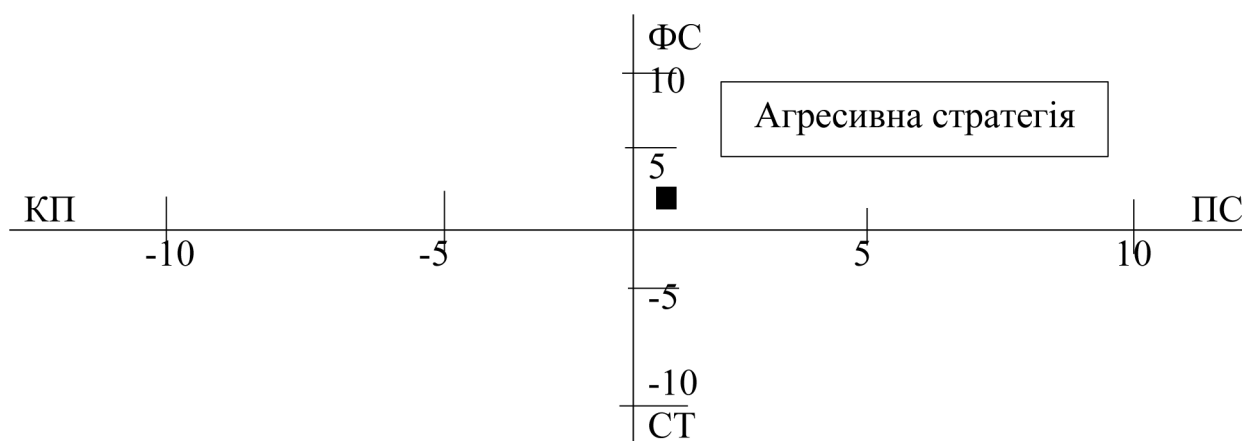

Рис. 2. Ідентифікація стратегії економічної безпеки АТ «ПівдГЗК» методом SPACE

фінансові кошти у розвиток та отримання додаткових конкурентних переваг на ринку металосировини; підприємство має прагнення забезпечити економічну безпеку за рахунок розширення виробництва (модернізація переділу збагачення, будівництво потужностей для виробництва DR-окатишів), зниження витрат та можливостей цінового маневрування; виходу на нові ринки.

Отже, матриця SPACE-аналізу підтверджує ефективність стратегічного управління економічною безпекою АТ «ПівдГЗК» та доцільність впровадження заходів підтримуючого характеру для збереження існуючих тенденцій.

Дослідження довели загальну ефективність стратегічного управління підприємством, то цілями стратегічного управління економічною безпекою на подальше можна

визначити підтримку досягнутого рівня безпеки за умови постійного моніторингу зовнішніх та внутрішніх джерел загроз. Агресивна стратегія безпеки не потребує змін, тобто, стратегічне управління має орієнтуватися на реалізацію контрольної та профілактичної функцій.

Контрольна функція стратегічного управління економічною безпекою АТ «ПівдГЗК» має базуватися на безперервному моніторингу та відстежуванні слабких сигналів зовнішніх загроз економічній безпеці.

Профілактична функція стратегічного управління економічною безпекою покликана на реалізацію заходів превентивного характеру, які визначаються не сигналами про загострення небезпек, а невикористаними внутрішніми можливостями (наприклад, нові контрагенти та вигідні контракти

із ними, надлишкові виробничі потужності тощо).

Список літератури

1. Дячков, Д., Потапюк, І., Капран, І. Економічна безпека в системі стратегічного управління підприємством. *Економіка та суспільство*. 2021. (24). URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/173> (дата звернення 4.11.2021).

2. Дикань В. Л., Воловельська І. В., Маковоз О. В. Економічна безпека підприємства: навч. посібник. Харків: УкрДАЗТ, 2011. 266 с.

3. Зубок М.І. Економічна безпека суб'єктів підприємництва: навчальний посібник. К. : Знання, 2012. 226 с.

4. Вдовиченко Л. Ю., Волосюк М. В. Теоретико-методологічні аспекти формування механізму стратегічного управління економічною безпекою підприємства. *БІЗНЕС-ІНФОРМ*. 2020. № 10. С. 469–477.

5. Сосновська О.О. Поняття економічної безпеки підприємства в контексті різних методологічних підходів. *БІЗНЕС-ІНФОРМ*. 2018. № 3. С. 443–448.

6. Артеменко Л. П., Ярова Ю. О. Механізм управління економічною безпекою підприємства в умовах кризи. *Соціально-економічний розвиток: роль інформації та нових технологій : монографія / за заг. ред. В. Дучмала, Т. Несторенко, Т. Покуси. Бердянськ : Видавець Ткачук О. В., 2016. С. 253–263.*

7. Ляшенко О.М. Аналітичний огляд сучасних підходів до визначення сутності економічної безпеки підприємства. *Вісник Запорізького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2014. № 1. С. 254–263.

8. Ареф'єв С. О., Титикало В. С. Управління економічною безпекою підприємств на конкурентних ринках за холичним підходом. *Адаптивне управління підприємствами в умовах неотехнологічного відтворення: монографія / За редакцією Ареф'євої О. В. К.: ФОП Маслаков, 2020. С. 222–228.*

9. Отенко І. П. Іващенко Г. А. Воронков Д. К. Економічна безпека підприємства: навч. посібник. Харків : ХНЕУ, 2012. 252 с.

10. Корчевська Л. О. Адаптаційні та біфуркаційні стратегії управління економіч-

ною безпекою підприємства. *Академічний огляд*. 2020. № 1 (52). С. 26–35.

11. Столяренко О. О. Аналіз етапів процесу стратегічного управління економічною безпекою підприємства. *Науковий вісник НТУ України*. 2012. Вип. 22.8. С. 320–325.

12. Сайт АТ «Південний ГЗК». URL: <http://www.ugok.com.ua/ua/> (дата звернення 11.09.2021).

13. Звіт про управління АТ «Південний ГЗК». URL: <https://ugok.com.ua/ua/reportsdoc.php> (дата звернення 11.09.2021).

14. Птащенко Л. О. Стратегічне та інноваційне забезпечення розвитку системи економічної безпеки підприємства: [навчальний посібник]. К. : Центр учбової літератури, 2018. 320 с.

15. Вівчар О. І. Концептуальні підходи SPACE-методики при діагностиці та оцінці економічної безпеки підприємств. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/1955/3/Вівчар_стаття_Тернопіль.pdf.

References

1. Diachkov, D., Potapiuk I., & Kapran, I. (2021). *Ekonomiczna bezpeka v systemi stratehichnoho upravlinnia pidpriemstvom* [Economic security in the system of strategic enterprise management]. *Ekonomika ta suspilstvo* [Economy and society], no. 24. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/173>.

2. Dykan, V. L., Volovelska, I. V. & Makovoz, O. V. (2011). *Ekonomiczna bezpeka pidpriemstva* [Economic security of the enterprise]. Kharkiv, UkrDAZT Publ., 266 p.

3. Zubok, M. I. (2012). *Ekonomiczna bezpeka subiektiv pidpriemnytstva* [Economic security of business entities]. Kyiv, Znannia Publ., 226 p.

4. Vdovychenko, L. Yu. & Volosiuk, M. V. (2020). *Teoretyko-metodolohichni aspekty formuvannia mekhanizmu stratehichnoho upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva* [Theoretical and methodological aspects of forming the mechanism of strategic management of economic security of the enterprise]. *BIZNES-INFORM* [BUSINESS INFORM], no. 10, pp. 469–477.

5. Sosnovska, O. O. (2018). *Poniattia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva v konteksti riznykh metodolohichnykh pidkhodiv* [The concept of economic security of the enterprise in the context of different methodological approaches]. *BIZNES-INFORM* [BUSINESS INFORM], no. 3, pp. 443–448.
6. Artemenko, L. P., Yarova, Yu. O. (2016). *Mekhanizm upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva v umovakh kryzy* [Mechanism of management of economic security of the enterprise in the conditions of crisis]. *Sotsialno-ekonomichni rozvytok: rol informatsii ta novykh tekhnolohii* [Socio-economic development: role of information and new technologies]. *Berdiansk, Tkachuk O. V. Publ.*, pp. 253–263.
7. Liashenko, O. M. (2014). *Analitichnyi ohliad suchasnykh pidkhodiv do vyznachennia sutnosti ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva* [Analytical review of modern approaches to determining the essence of economic security of the enterprise]. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. Seriiia «Economichni nauky»* [Bulletin of Zaporizhzhia National University. Economic Sciences Series], no. 1, pp. 254–263.
8. Arefiev, S. O., Tytykalo, V. S. (2020). *Upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstv na konkurentnykh rynkakh za kholichnym pidkhodom* [Management of economic security of enterprises in competitive markets by a holistic approach]. *Adaptyvne upravlinnia pidpriemstvamy v umovakh neotekhnolohichnoho vidtvorennia* [Adaptive management of enterprises in terms of neotechnological reproduction]. *Kyiv, FOP Maslakov Publ.*, 260 p.
9. Otenko, I. P., Ivashchenko, H. A. & Voronkov, D. K. (2012). *Ekonomichna bezpeka pidpriemstva* [Economic security of the enterprise]. *Kharkiv, KhNEU Publ.*, 252 p.
10. Korchevska, L. O. (2020). *Adaptatsiini ta bifurkatsiini stratehii upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva* [Adaptation and bifurcation strategies for managing the economic security of the enterprise]. *Akademichnyi ohliad* [Academic review], no. 1 (52), pp. 26–35.
11. Stoliarenko, O. O. (2012). *Analiz etapiv protsesu stratehichnoho upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva* [Analysis of the stages of the process of strategic management of economic security of the enterprise]. *Naukovyi visnyk NTU Ukrainy* [Scientific Bulletin of NTU of Ukraine], vol. 22.8, pp. 320–325.
12. Sait AT «Pivdennyi HZK» [The site of JSC «Southern GOK»]. Available at: <http://www.ugok.com.ua/ua>.
13. *Zvit pro upravlinnia AT «Pivdennyi HZK»* [Report on the management of JSC «Southern GOK»]. Available at: <https://ugok.com.ua/ua/reportsdoc.php>.
14. Ptashchenko, L. O. (2018). *Stratehichne ta innovatsiine zabezpechennia rozvytku systemy ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva* [Strategic and innovative support for the development of the economic security of the enterprise]. *Kyiv, Tsentr uchbovoi literatury Publ.*, 320 p.
15. Vivchar, O. I. *Kontseptualni pidkhody SRASE-metodyky pry diahnostytsi ta otsyntsi ekonomichnoi bezpeky pidpriemstv* [Conceptual approaches of SACE-methods in diagnostics and assessment of economic security of enterprises]. Available at: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/1955/3/Вівчар_стаття_Тернопіль.pdf.

Objective. The objective of the article is to substantiate a theoretically significant approach to understanding the essence of the strategic management of the economic security of an enterprise and the choice of effective tools for assessing its effectiveness.

Method. To substantiate the results of the study, a set of methods is used,,: imethods of theoretical analysis and synthesis, generalization, dynamic analysis, index method, graphical method. The theoretical and methodological base of the study contains the provisions of the theory of management, strategic management, strategic analysis, financial analysis.

Results. In the study, the identification of the subject and object of the economic security of the enterprise is carried out, the connection between the management of economic security and the strategic management of the enterprise and the set of the main functions of the latter are updated.

Specifically, under the strategy of economic security of an enterprise, it is proposed to understand a comprehensive strategy related to strategies of a supporting type, designed to maintain the state of long-term economic security of both the entire enterprise and economic security in terms of local components (market, technical and technological, personnel, financial, etc.) .

The authors' vision of the algorithm for developing a strategy for the economic security of an enterprise is proposed. It presupposes the following sequential actions: setting the problem; team building; analysis of external and internal factors that generate threats; gradation of threats according to the level of consequences; threat impact forecast; assessment of resource potential; determination of methods, technologies and tools for implementing the economic security strategy; making a decision on a specific strategy, its financial justification; implementation of the company's economic security strategy.

In the course of a practical study, an analysis of the level of economic security of YuzhGOK JSC is made. To identify the economic security strategy of the plant for 2018-2020, a profile of economic security is compiled, the integral coefficient of economic security is calculated, and using the SPACE analysis, it has been found that the plant implements an aggressive economic security strategy, which is effective and adequate for the current business conditions. It has been established that an aggressive security strategy does not require changes, that is, strategic management should focus on the implementation of control and preventive functions that will ensure the preventive nature of strategic management and monitoring of the operating environment.

Key words: *strategic management, economic security, economic security strategy, strategic management of economic security, strategic management functions.*

Надійшла до редакції 02.05.2022